

Nekaj opomb k Slovenskim vodnim imenom F. Bezlaja

Silvo Torkar

Bezlajevo monografija *Slovenska vodna imena I-II* (SVI) je v svojem času vzbudila izjemno pozornost v slovanski onomastiki in je bila v marsičem pionirsko delo. Avtor je z njo požel številna priznanja doma in v tujini. Delo je bilo napisano v času, ko še ni bilo na voljo historičnih topografij za posamezne slovenske pokrajine (žal še do danes ni izšla Kosova topografija za Primorsko) in so bili podatki s terena še dokaj skromni (pomembna je bila zlasti rokopisna zbirka ledinskih imen Slovenske matice, nabranih še pred prvo svet. vojno).

Ob prebiranju različnih arhivskih virov in terenskem delu na raziskovalnih taborih sem se prepričal, da je potrebno lokalizacije v virih in razlage nekaterih vodnih in krajevnih imen z območja Baške doline oz. Tolminskega dopolniti ali celo spremeniti, podobno kot je to precej bolj izčrpno storil za Prekmurje Ivan Zelko že daljnega leta 1958¹.

Báča: Navajanje imen Signech Vinchiberg 1377 in Voich 1601 v zvezi z Bačo pri Podbrdu je napačno, ker se nanašata na kraja Kuk in Znojile oz. na gorsko ime Stolčnek (gl. Kronika 1994, 29-36 in Kronika 1996, 28, op. 21). Baško Sedlo je umetno poimenovanje za Vrh Bače.

Batáva: Bezlaj jo ima za substrat, gre pa prejkone za nemško ime, zloženko, v kateri je drugi del -au 'log' (prim. še zemljiščno ime Milaua < Mühlau, hišno ime Milabar; grič Aua nad Podbrdom). V francisc. katastru 1822 je potok imenovan Milpoh (< Mühlbach 'mlinščica').

Dúrnik: neprepričljivo je izhajanje iz apel. *duri* ali *durnik* v pomenu 'velik lonec' (iz štaj. nem. dial.). Kranzmayer² ima v svojem slovarju ta oronim zapisan kot Durreck (pravilno bi bilo: Durreneck) in izhaja iz nemškega *durr* 'suh' + *Eck* brdo'. Prim. Durrenbach, potok Suha pri sv. Janezu v Bohinju, enako tudi na Kočevskem. Prim. še narečno *durn* 'sušica', 'posušeno drevo', cerkljansko tudi *kapnik*. Znani so trije Durniki, tri gorska imena v zgornji Baški dolini: nad Hudajužno, nad Kukom in pri Bači pri Podbrdu.

Hradica: levi pritok Plohe-Koritnice-Bače. Pravilno poknjizenje bi bilo Gradica, ker izhaja ime od *graditi* v pomenu 'ograjevati' z narečnim prehodom g > h.

¹ Ivan Zelko, Prekmurska vodna imena v knjigi F. Bezlaja Slovenska vodna imena, SR XI, 1958, 245-252.

² E. Kranzmayer, P. Lessiak, Wörterbuch der deutschen Sprachinselmundart von Zarz/Sorica und Deutschrut/Rut in Jugoslawien, Klagenfurt 1983, 55.

Prim. priimek in gorsko ime Gradnik. Ime namreč izhaja iz gorskega imena Gradica, ki je bilo napačno poknjženo v Rodica.

Jágeršča: od tpn. Jagršče (1377 Jagodisca), ki pa, kot se lahko prepričamo iz različnih starih zapisov, ne izhaja iz nemške izposojenke *jager* 'lovec', pač pa iz *jagoda* oz. *jágodišče* po redukciji in olajšavi glasovne skupine *gd* v *gr*. Pravilno poknjženje bi bilo Jagrščica.

Kacenspóh, Driselpóh: v SVI jih ni (le pri Batavi so naštetih *Jermphoh*, *Kacenspoh*, *Loderpoh*, *Jurenžeke*). Kacenspoh so v 20. stol. na zemljevidih poslovenili v Mačji potok. Bezljaj (SVI II, str. 6) za Bachom (A. Bach, Deutsche Namenkunde II 1, 317 in 320) izraža dvom, ali se nemška imena tipa Katzbach, Katzenfurt itd. nanašajo na mačko. Prim. grad Katzenstein v Begunjah, ki je iz os. im. Kacijanar. Driselpoh ni bil poslovenjen, izvira pa iz *Trissel* 'drča' in *Bach* 'potok'.

Kóbla: Bezljaj izhaja zmotno iz *Kobyła (kot je to pri oronimu Kobja glava), hkrati pa pravi, da je priimek Koblar morda iz srvn. Kobeler 'Hauseler' ali pa iz nem. oblike Kofler (<Kobel, Kofel Bergkuppe'). Dodaja tudi, da bi »ta imena potrebovala še bolj natančne lokalne dialektične in historične preiskave«. V zgornji Baški dolini zaradi tirolske kolonizacije v 13. stol. prevladujejo nemški mikrotoponimi³ in med gorskimi imeni so številni »koubli«. Ženska oblika je verjetneje nastala na bohinjski strani. Priimek Koblar (<Kofler) je nastal le med soriškimi Nemci, medtem ko v Poreznu zasledimo hišno ime Kejblic, Kejblar, ki drugače kot Koblar izhaja iz Kobeler 'Hauseler'.

Kolk: Kuk, desni pritok zgornje Bače pri Stržišču (prav: pri Stržiščah). Ime izhaja iz tpn. Kuk: v virih 1377 Signech (najbrž napaka v viru: Sibnech), 1515 Sneckh, 1523 Sibeneckh (< sieben Eck 'sedem brd'), slovensko prvič 1566 Chuch.⁴

Liščák: namesto izhodišča Lisec (tpn., iz *lisa*) navaja Bezljaj etimologijo iz *list*; preb. ime Liščar, znano tudi kot hišno ime

Oblóčki pótok: kvečjemu Obloški potok, vendar je to le novejši nadomestek za Milpoh < Mühlbach 'mlinščica'). Tpn. Obloke Bezljaj zaradi neupoštevanja hist. zapisov (npr. Lochas 1377 v Kosovi izdaji tolminskega urbarja⁵) dopušča razlago iz 'oblok' in ga povezuje s tpn. Bloke, gre pa za podstavo *loka* s predpono »ob«: ob loke (acc. pl.) > Obloke > iz Oblok; 1567 že Obloch, v virih od 16. do 19. stol. največkrat Obloch in Obloca. Nemška inačica je Lienckha 1515, Millienkhlainn 1523 (Kranzmayer 1983, 105 navaja izhodiščno obliko *Loenklein* in dativ *me lenklan*), prebivalci pa so v viru iz 1624 »Lencklern oder Oblazani« (Oblačani: a zaradi akanja, ki še ni zajelo začetnega o-ja).

Pétrovski pótok: pravilno Petro(vo)brški potok, zapisan v jožef. katastru 1789; levi pritok zgornje Bače, teče s Petrovega Brda (med številnimi toponimi s

³ Imenoslovna skupina, v: 8. alpski mladinski raziskovalni tabor Podbrdo '93, Podbrdo 1994, 32.

⁴ G. Vale, Una statistica goriziana del 1566, Ce fastu? (Udine), XIX (1943), 240.

⁵ M. Kos, Urbarji Slovenskega Primorja, I. del, Ljubljana 1948, 50, 82.

- Petrom SVI slednjega niti ne omenja), izpričanega v urbarju 1523 kot Peterlinseckh.
- Plóča:** pravilno Plóha – očitno napaka v zapisu (gl. specialko Vojnogeografskega zavoda, na podlagi reambulacije 1930, deloma dopolnjeno 1957); ime izhaja iz oronima Ploha, ki ga kaže povezovati s *ploha* 'ravnina' ali 'nekaj ploščatega'⁶.
- Póčavski pôtok:** levi pritok Zapoške-Idrije: izhodišče je tpn. Poče (< Počane), ne pa podčelo, podčelski
- Pórezen:** levi pritok zgornje Bače; v francisc. katastru 1822 Ruschnich, v urb. 1600/28 potok Bersenich, enako tudi drugi urbarji 17. stol., vse pri vasi Zakojca; pri tem imenu najbrž kaže izhajati iz *brz*, kar izključuje povezavo z gorskim imenom Porezen; urbar 1591 ima obliko Potporsna (za vas Porezen), urbar 1633 ima Podporsnam, urbar 1654 Vporssnimb, soriške matice iz 1661 »ex Podporesen« (za Podporezen na loški strani); poskus razlage *'porezenik' (< porezan < porezati) je negotov⁷. Ime ostaja nejasno.
- Pródnik:** v resnici je Próšček < Prode, v Prodih (planina, ime dobila po ledeniški moreni, o čemer govori že Bezljaj).
- Snebíški pôtok:** desni pritok Idrije nad izlivom v Trebušo; izhodišče je tpn. (zaselek) Snebišče na Šentviški planoti, ki pa ni Bisicha iz urbarja 1377; obrušeno od Stanovišče (tpn. Stanovišče pri Breginju ima narečno obliko Snobišče).
- Zlátnik** (pri geslu Zlatavec): desni pritok zgornje Bače; mišljen je Slátnik (prvotno samo gorsko ime), napačno poknjizen v zač. stoletja.
- Znojilski pôtok:** desni pritok zgornje Bače; od tpn. Znojíle, nar. Znéjle: 1377 Vinchiberch, 1515 Winckhfel, jožef. vojaške karte 1785⁸ in Kranzmayer⁹ Windfall (*Windbruch* 'vetrolom'); slovensko prvič 1566 Nogle¹⁰.

Viri

- Jožefinski kataster za katastrsko občino Podbrdo (Državni arhiv v Gorici, Italija)
Franciscejski kataster za katastrski občini Obloke in Podbrdo (Državni arhiv v Trstu, Italija)
Tolminski urbarji 1515, 1523, 1591, 1600/28, 1624, 1633, 1654 (Deželni arhiv v Gradcu, Avstrija; Arhiv Republike Slovenije; Pokrajinski arhiv v Gorici, Italija)

⁶ M. Snoj v F. Bezljaj, Etimološki slovar slovenskega jezika, 3. knjiga, Lj. 1995, 60.

⁷ S. Torkar, K zgodovini tolminske vasi Porezen, Kronika 1991, št. 3.

⁸ Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763–1787, Ljubljana 1998, 92.

⁹ E. Kranzmayer (kot v op. 2), 177.

¹⁰ G. Vale (kot v op. 4), 240.